

MOT + overordnet del + fagfornyelsen = Inkluderende skolemiljø

Overordnet del – verdier og prinsipper

- Skolen skal sørge for at menneskeverdet og de verdiene som støtter opp om det, legges til grunn for opplæringen og hele virksomheten. (s. 5)
- Skolen skal gi elevene historisk og kulturell innsikt og forankring, og bidra til at hver elev kan ivareta og utvikle sin identitet i et inkluderende og mangfoldig fellesskap. (s. 6)
- Skolen skal støtte og bidra til elevenes sosiale læring og utvikling gjennom arbeid med fagene og i skolehverdagen for øvrig. (s. 10)
- Folkehelse og livsmestring som tverrfaglig tema i skolen skal gi elevene kompetanse som fremmer god psykisk og fysisk helse, og som gir muligheter til å ta ansvarlige livsvalg. I barne- og ungdomsårene er utvikling av et positivt selvbilde og en trygg identitet særlig avgjørende. (s. 13)
- Skolen skal utvikle inkluderende fellesskap som fremmer helse, trivsel og læring for alle. (s. 15)
- Skolen skal legge til rette for læring for alle elever og stimulere den enkeltes motivasjon, lærelyst og tro på egen mestring. (s. 16)

Økter i MOT-programmet

Robust Ungdom 16-25 Videregående

Navn	Overordnet del	Lengde
VG 1		
1 Innsikt	<i>Inkluderende klassemiljø</i>	90
2 Klassekultur	<i>Inkluderende klassemiljø</i>	90
3 Robust	<i>Livsmestring</i>	90
4 Kommunikasjon	<i>Demokrati og medborgerskap</i>	90
5 Verdier	<i>Menneskeverdet</i>	90
6 Tilhørighet	<i>Mangfold</i>	90
VG 2		
7 Selvrespekt	<i>Folkehelse</i>	90
8 Livskvalitet	<i>Verdier</i>	90
9 Respekt	<i>Likeverd</i>	90
VG 3		
10 Bevissthet	<i>Identitet</i>	90
11 Modig	<i>Trygghet</i>	90
12 Russetid/Veivalg	<i>Folkehelse</i>	90

Økt 1: Innsikt

Inkluderende klassemiljø

Mål med økta: Styrke innsikt i seg selv, sine medelever og i MOT-verdiene

Overordnet del – Opplæringens verdigrunnlag

Elevene skal selv bidra til å ivareta menneskeverdet og reflektere over hvordan de kan forhindre at det krenkes.

Tverrfaglig tema: Folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er viktig for utviklingen av elevens identitet og sosiale relasjoner, og for å kunne delta i utdanning, arbeid og samfunnsliv.

MOT sine 12 økter i «Robust ungdom» tar for seg alle de fem grunnleggende ferdighetene.

Eksempel kompetansemål

Religion og etikk

- ✓ *Identifisere og drøfte etiske problemstillinger i tilknytning til kommunikasjon, mellommenneskelige relasjoner og identitet*
- ✓ *Drøfte menneskeverd*

Tips til videre diskusjon

- *Hva tror ungdommene at du som lærer ønsker deg av dem? Hva ønsker du som lærer deg av elevene dine?*
- *Diskuter kulturen i klasserommet, ved skolen, hjemme, idrettslag og trekk linjer til andre steder i verden.*
- *Les "Ikkje dytt" frå diktsamlinga "Akk ja og ja takk!" eller cd'en "Ikkje dytt!" av Gudrun Lid Sæther (2006)*

Økt 2: **Klassekultur**

Mål med økta: Styrke en god klassekultur og i omsorg for de som er utenfor

Overordnet del – Opplæringens verdigrunnlag

Skolen skal gi elevene historisk og kulturell innsikt og forankring, og bidra til at hver elev kan ivareta og utvikle sin identitet i et inkluderende og mangfoldig felleskap.

Tverrfaglig tema: Folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er viktig for utviklingen av elevens identitet og sosiale relasjoner, og for å kunne delta i utdanning, arbeid og samfunnsliv.

MOT sine 12 økter i «Robust ungdom» tar for seg alle de fem grunnleggende ferdighetene.

Eksempel på kompetansemål

Samfunnskunnskap

- ✓ *Gjere greie for sosialisering og drøfte korleis identiteten og sjølvkjensla til ungdom blir påverka gjennom sosialisering*
- ✓ *Innhente informasjon om forskjellige former for sosial ulikskap i Noreg og drøfte samanhengen mellom ulikskap og utanforskap*

Tips til videre diskusjon

- Les "Matt. 18.20" fra "Rundt solen i ring" (1967) av Tor Åge Bringsværd
- Diskuter hvorfor mennesker begår lovbrudd og hva hver enkelt kan gjøre for å forebygge.
- Diskuter balansegangen mellom mot til å bry seg og mot til å si nei.
- Bruk de ulike rollene fra "ta et steg frem-øvelsen" og dramatiser/diskuter et tema.
- Diskuter Hitlers syn på jøder, konsentrasjonsleirer og Holocaust. Hvordan er dette mulig? Bruk Milgram-eksperimentet (1963) for å diskutere dette videre.

Økt 3: Robust

Mål med økta: Styrke mulighetsfokus og robust innstilling og væremåte hos den enkelte

Overordnet del – Opplæringens verdigrunnlag

Skolen skal sørge for at menneskeverdet og de verdiene som støtter om det legges til grunn for opplæringen og hele virksomheten.

Tverrfaglig tema: Folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er viktig for utviklingen av elevens identitet og sosiale relasjoner, og for å kunne delta i utdanning, arbeid og samfunnsliv.

MOT sine 12 økter i «Robust ungdom» tar for seg alle de fem grunnleggende ferdighetene.

Eksempel på kompetansemål

Samfunnskunnskap

- ✓ *Reflektere over utfordringer i samband med grensesetjing og drøfte ulike verdier, normer og lover som gjeld kjønn, seksualitet og kropp*

Tips til videre diskusjon

- Hva har robusthet og inkludering med hverandre å gjøre?
 - Hvorfor er det viktig med å inkludere andre? Er det lett/vanskelig? Når er det lett/vanskelig?
- Se "[The Butterfly Circus](#)" på YouTube
- Finn tekster som handler om robusthet, hva kan du lære av dette?
 - Les "Liten gut fortel" fra Doggmorgon og andre barnerim (1977) av Jan Magnus Bruheim – hva har dette med egenstyrke å gjøre?
 - Les "I stormen" (1923) eller "Menneskene og maktene" (1938) av Olav Dunn
- Se videoen av "Gabriellas sang" Helen Sjöholm (fra filmen "Så som i himmelen" fra 2004)
- Se videoen [Brave](#) av Sara Bareilles. Diskuter tekst og budskap.
- Diskuter hva vi fokuserer på ved andre og hva som skal til for at vi skal akseptere at vi er forskjellige. Hva er fordelene med dette? Hva hvis alle var like?

Økt 4: Kommunikasjon

Mål med økta: Styrke kommunikasjonsferdigheter

Overordnet del – Opplæringens verdigrunnlag

Opplæringen skal sikre at elevene blir trygge språkbrukere, at de utvikler sin språklige identitet, og at de kan bruke språk for å tenke, skape mening, kommunisere og knytte bånd til andre. Språk gir oss tilhørighet og kulturell bevissthet.

Tverrfaglig tema: Folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er viktig for utviklingen av elevens identitet og sosiale relasjoner, og for å kunne delta i utdanning, arbeid og samfunnsliv.

MOT sine 12 økter i «Robust ungdom» tar for seg alle de fem grunnleggende ferdighetene.

Eksempel på kompetansemål

Norsk

- ✓ *Lytte til andre, bygge opp saklig argumentasjon og bruke retoriske appellformer i diskusjoner*
- ✓ *Kombinere virkemidler og uttrykksformer kreativt i egen tekstskaping*

Tips til videre diskusjon

- Les "Fortell meg" av Ragnhild Bakke Waale
- *Hvordan snakker dere til hverandre (ordbruk, ironi). Hva med bruk av kallenavn? Hva er greit, hva er ikke greit? Hvem bestemmer?*
- *Diskuter kommunikasjon og potensielle/opplevde kommunikasjonsproblemer som følge av ulik språkbruk.*
- *Lag rollespill der dere bruker og misbruker kommunikasjonsverktøyene fra MOT-økta*
- Søk opp "[Look up](#)" av Gary Turk på YouTube: *Hvordan har digitale verktøy endret kommunikasjon?*

Økt 5: Verdier

Mål med økta: Styrke personlig refleksjon rundt egne verdier og hva som er viktigst i livet

Overordnet del – Prinsipper for læring, utvikling og danning

Dialog står sentralt i sosial læring, og skolen skal formidle verdien og betydningen av en lyttende dialog for å takle motstand

Tverrfaglig tema: Folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er viktig for utviklingen av elevens identitet og sosiale relasjoner, og for å kunne delta i utdanning, arbeid og samfunnsliv.

MOT sine 12 økter i «Robust ungdom» tar for seg alle de fem grunnleggende ferdighetene.

Eksempel på kompetansemål

Samfunnsfag

- ✓ *Vurdere årsaker til og tiltak som kan førebygge rasisme, diskriminering og hatefulle ytringar, og drøfte grensene for ytringsfriheten*

Tips til videre diskusjon

- *Diskuter positiv forsterkning og gruppeprosesser (bruk relevante nyhetssaker).*
- *Hvilke verdier er viktig for deg (jfr. verdiklossen), hvordan kan du se dette opp mot menneskerettighetene*
- *Se "[Our generation](#)" av Jordan Nichols på YouTube. Hvilke valg tar vi? Hva bruker vi lommelykta på?*
- *Les "Våg å være" av Hans Olav Mørk*

Økt 6: Tilhørighet

Mål med økta: Styrke personlig refleksjon rundt tilhørighet i klassen og i livet ellers

Overordnet del – Prinsipper for læring, utvikling og danning

Å lære å lytte til andre og samtidig argumentere for egne syn gir elevene et grunnlag for å håndtere uenighet og konflikter, og for å søke løsninger i fellesskap.

Tverrfaglig tema: Folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er viktig for utviklingen av elevens identitet og sosiale relasjoner, og for å kunne delta i utdanning, arbeid og samfunnsliv.

MOT sine 12 økter i «Robust ungdom» tar for seg alle de fem grunnleggende ferdighetene.

Eksempel på kompetansemål

Kompetansemål for Vg1 studieforbredende og Vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram

✓ *Lytte til andre, bygge opp saklig argumentasjon og bruke retoriske appellformer i diskusjoner*

Tips til videre diskusjon

- *Diskutere Aristoteles syn på menneskeverd og Sokrates tre sikter.*
- *Hva sa Cicero om "courage"?*
- *Hva mente Simone de Beavoir med: "er vi ikke aktive og skaper vår skjebne, gjør andre det for oss, vi blir dem de andre gjør oss til."*
- *Diskuter hva Martin Luther King og Mor Theresa kjempet for. Hva med Gandhi?*
- *Les "Til deg" av Virginia Satir i samlingen "Til deg"*
- *Diskuter sangen "One Vision" av Queen (1985)*

Økt 7: **Selvrespekt**

Mål med økta: Styrke tro på egne krefter, respekt for seg selv og at det er greit ikke alltid å være på topp

Overordnet del – Opplæringens verdigrunnlag

En felles ramme gir og skal gi rom for mangfold, og elevene skal få innsikt i hvordan vi lever sammen med ulike perspektiver, holdninger og livsanskuelser

Tverrfaglig tema: Folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap og bærekraftig utvikling

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er viktig for utviklingen av elevens identitet og sosiale relasjoner, og for å kunne delta i utdanning, arbeid og samfunnsliv.

MOT sine 12 økter i «Robust ungdom» tar for seg alle de fem grunnleggende ferdighetene.

Eksempel på kompetansemål

Samfunnskunnskap

- ✓ Gjere greie for sosialisering og drøfte korleis identiteten og sjølvkjensla til ungdom blir påverka gjennom sosialisering

Tips til videre diskusjon

- *Tips til filmer:*
 - *Pay it forward (2000)*
 - *The pursuit of happiness (2006)*
 - *Into the wild (2007)*
 - *Twelve years a slave (2014)*
- *Jantelov i Norge vs "mindset" i USA. Hvordan er dette i England? Diskuter begrepet "self-confidence" som er så sentralt i USA.*

Økt 8: Livskvalitet

Mål med økta: Styrke balanse på de viktigste tingene i livet

Overordnet del – skaperglede, engasjement og utforskertrang

Elevene skal lære og utvikle seg gjennom sansing og tenknig, estetiske uttrykksformer og praktiske aktiviteter

Tverrfaglig tema: Folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er viktig for utviklingen av elevens identitet og sosiale relasjoner, og for å kunne delta i utdanning, arbeid og samfunnsliv.

MOT sine 12 økter i «Robust ungdom» tar for seg alle de fem grunnleggende ferdighetene.

Eksempel på kompetansemål

Religion og etikk (VG3)

- ✓ Utforske og reflektere over eksistensielle spørsmål og svar
- ✓ Ta andres perspektiv og håndtere meningsbrytning om religion, livssyn og verdispørsmål

Tips til videre diskusjon

- *Diskuter: Levestandard kontra livskvalitet – hva ligger i disse begrepene og hva er forskjellene på dem? Vil økonomisk vekst kun være med å øke vår livskvalitet?*
- *Diskuter viktigheten av retning i livet. Relater til for eksempel Feng Shui.*
- *Les "Våg å være" av Hans Olav Mørk.*
- *Les "Du skal være tro" av Andre Bjerke i diktsamlingen Syngende jord (1940).*

Økt 9: Respekt

Mål med økta: Styrke forståelse for begrepet respekt og å bygge en respektfull kultur

Overordnet del – Demokrati og medvirkning

Skolen skal fremme demokratiske verdier og holdninger som motvekt mot fordommer og diskriminering.

Tverrfaglig tema: Folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er viktig for utviklingen av elevens identitet og sosiale relasjoner, og for å kunne delta i utdanning, arbeid og samfunnsliv.

MOT sine 12 økter i «Robust ungdom» tar for seg alle de fem grunnleggende ferdighetene.

Eksempel på kompetansemål

Religion og etikk

✓ *Diskutere problemstillinger knyttet til gruppebaserte fordommer, rasisme og diskriminering*

Tips til videre diskusjon

- *Diskuter hva som er fordeler og ulemper med at vi er forskjellige. Hva hvis alle var like?*
- *Diskutere hva som er normalt. Film: Farvel Bafana (2007), Twelve years a slave (2014)*
- *Les "Å eiga" av Aslaug Vaa i diktsamlingen Skuggen og Strendan (1935)*
- *Les "Jonas" av Jens Bjørneboe (1955)*

Økt 10: Bevissthet

Mål med økta: Styrke bevisstheten på effekten av fokus og væremåte

Overordnet del – Opplæringens verdigrunnlag

Alle elever skal behandles likeverdig, og ingen elever skal utsettes for diskriminering. Elevene skal også gis likeverdige muligheter slik at de kan ta selvstendige valg.

Tverrfaglig tema: Folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er viktig for utviklingen av elevens identitet og sosiale relasjoner, og for å kunne delta i utdanning, arbeid og samfunnsliv.

MOT sine 12 økter i «Robust ungdom» tar for seg alle de fem grunnleggende ferdighetene.

Eksempel på kompetansemål

Historie VG 3 samt påbygg

- ✓ *Reflektere over hvordan fortolkninger av fortiden er preget av nåtidsforståelse og forventninger til fremtiden*
- ✓ *Utforske menneskers handlingsrom og valgmuligheter i konfliktsituasjoner og vurdere konsekvenser av valgene de har tatt*

Tips til videre diskusjon

- *Knytt sosialisering av ungdom til hvordan vi påvirkes av andre – hvordan kan vår bevissthet være med å styre hvordan vi påvirkes av andre?*
- *Hvordan bruke tankens kraft i dagliglivet. Hvordan kan vårt fokus og tankene våre hjelpe oss å gjøre det vi ønsker i større grad?*

Økt 11: Modig

Mål med økta: Styrke egenskapen mot - mot til å leve, mot til å bry seg og mot til å si nei

Overordnet del – Opplæringens verdigrunnlag

Tilgivelse, nestekjærlighet og solidaritet er nødvendig for at mennesker skal vokse og utvikle seg

Tverrfaglig tema: Folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er viktig for utviklingen av elevens identitet og sosiale relasjoner, og for å kunne delta i utdanning, arbeid og samfunnsliv.

MOT sine 12 økter i «Robust ungdom» tar for seg alle de fem grunnleggende ferdighetene.

Eksempel på kompetansemål

Historie

- ✓ *Utforske en historisk person og diskutere hans eller hennes tenkning, handlingsrom og valg i lys av samtiden han eller hun levde i*

Tips til videre diskusjon

- *Finn historier på nettet eller i engelsk litteratur hvor noen har vist mot, og som kan inspirere andre*
- *Skriveoppgave: fortell om en gang du selv viste mot*
- *Tips til filmer: The Wave (1981), Fucking Åmål (1998).*
- *Diskutere menneskers drivkraft*
- *Drøft verdivalg og aktuelle temaer i samfunnet lokalt og globalt: sosialt og økologisk ansvar, teknologiske utfordringer, fredsarbeid og demokrati.*

Økt 12: Russetid

Mål med økta: Styrke bevissthet rundt russetiden og hvordan bruke MOT i fremtiden

Overordnet del – Opplæringens verdigrunnlag

Vi kan alle oppleve at vi skiller oss ut og kjenner oss annerledes. Derfor er vi avhengig av at ulikheter anerkjennes og verdsettes.

Tverrfaglig tema: Folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er viktig for utviklingen av elevens identitet og sosiale relasjoner, og for å kunne delta i utdanning, arbeid og samfunnsliv.

MOT sine 12 økter i «Robust ungdom» tar for seg alle de fem grunnleggende ferdighetene.

Formålsparagrafen

✓ *Elevane og lærlingane skal utvikle kunnskap, dugleik og holdningar for å kunne meistre liva sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Dei skal få utfalde skaparglede, engasjement og utforskartrong.*

Tips til videre diskusjon

- *Hva er mine interesser? Hvordan kan jeg bruke mine interesser i fremtidige karrierevalg?*
- *Hvordan påvirkes jeg av andre i mitt karrierevalg?*